

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; Prof. Dr S. Greijdanus, Kampen; Prof. B. Holwerda, Amersfoort; K. v. Huizen, Groningen; A. Jansz, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Sappemeer; Ds H. Knoop, Rotterdam; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds J. Smelik, Apeldoorn; Dr H. Smilde, Groningen; D. Stroo, Bussusa; Prof. Dr C. v. Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visé, Kampen; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloeddijk 14, Kampen. Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V. — Goes.

Postrekening No. 406040. — Telefoon 2424. BUREAU „DE REFORMATIE“ — GOES. Ingevolge papiertoewijzing B.P.P. no. 4439 verschaft deze uitgave wekelijks en is de omvang van dit nummer 6 pag. form. 30 x 41 1/2 cm.

Abonement: f 4.— per half jaar bij vooruitbetaling. Voor het Buitenland en Ned. Indië f 10.— per jaar. Advertentiën: 10 cent per mm. Losse nummers 20 cent.

INHOUD: Hoofdartikel: Bezwaarden over en onder de synodocratie, 39. Uit de Schrift: Het oordeel door den Man (Hand. 17: 31). Op en om 't Kerkplein: Uitvoering en uitvoer zijn twee! Kerkelijk leven: Wat leeft er in de zendingsscholen der synodocratie? 6; Herhaald advies, 1; Dadendrang en norm in de cultuur; „Koinoonia“ en „Synousia“; Temperantie en tempering; Stellingen inzake de Gem. Gratie. Theologische Hoogeschooldag; Candidaats-examen. Opv. en Onderw.: De achtergrond van een radicale onderwijsvernieuwing. 1. Pol. en Soc. leven: Geen stuwkracht, geen waarborg. Uit de Buitenl. Kerken: Emigratie naar Amerika en Canada. Groninger Brieven. Persschouw. Kerkenieuws.

HOOFDARTIKEL

BEZWAARDEN OVER EN ONDER DE SYNODOCRATIE. 39

De „weg terug“ van ds Spier. IV.

De teekening, welke ds Spier ten behoeve van de gereformeerde meisjes van het dogmatisch aspect der kerkelijke worsteling vervaardigde, was, zooals we zagen, in één woord slecht. Het schilderij, dat hij van den strijd om de handhaving van het oude, gereformeerde kerkrecht, dus om de werkelijke erkenning van Christus' koningsheerschappij in zijn kerk ontwierp, is, zoo mogelijk, nog slechter.

Ds Spier heeft zich van zijn precare taak, voorlichter der jeugd in dezen te zijn, gekwetst door een poging te ondernemen de dochters der kerk in te leiden in de diepten en schoonheden van art. 31 der Kerkenordening — het beroemde artikel, dat aldus luidt:

„Zoo iemand zich beklagt door de uitspraak der mindere vergadering verongelikt te zijn, dezelve zal zich op eene meerdere kerkelijke vergadering beroepen mogen; en 't gene door de meeste stemmen goedgevonden is, zal voor vast en bondig gehouden worden. Tenzij dat het bewezen worde te strijden tegen het Woord Gods, of tegen de Artikelen in deze Generale Synode besloten, zoo lang als dezelve door geene andere Geheerale Synode veranderd zijn“.

Wanneer Ds Spier dit artikel uitkiest om de meisjes precies en eerlijk te vertellen waar het om gaat, raakt hij — een kind weet dat — het hart van de kwestie aan. De strijd tegen de onschriftuurlijke hiërarchie concentreerde zich immers inderdaad om art. 31 K.O., het artikel, dat één van de fundamenteelste steenen van het gebouw der waarlijk schriftuurlijke kerkregering aanwijst en aanduidt.

De groote betekenis van deze uitspraak der kerkenordening hebben in ons land alle gereformeerden — en zij niet alleen! — ten volle beseft.

Maar ook in het buitenland, doorzag men volkomen welke hooge belangen met de handhaving van de in artikel 31 geformuleerde kerknorm gemoeid zijn.

Ik noem als voorbeeld een Zwitsersche theoloog Charles Schüle. Hij behoort tot de bekende groep van „jongereformeerden“ welke Pastor Grob van Zürich om

zich verzamelde. Dr Schüle publiceerde in 1926 (men lette op het jaartal!) een boek over de grondslagen van het gereformeerde kerkrecht.¹⁾ Hij betoogt daarin, dat de onzichtbare kerk geen enkele macht uit zichzelf (von sich aus) bezit, maar volstrekt gebonden is aan de Heilige Schrift. Gansch haar macht bestaat louter en alleen in de belijdenis van Gods Woord. Want de opperhoogheid over de kerk komt uitsluitend aan Gods Woord, aan de Heilige Schrift toe. Zoodra de kerk iets anders belijdt en zich dus niet meer alléén onder de Schrift plaatst, heerscht in haar niet meer het Geestelijk recht, maar is de wereld haar de baas geworden — hoe „goed bedoeld“, „verstandig“, „wijs“ de woorden welke zij sprak, ook mogen zijn.²⁾

Wanneer Schüle dit betoogt heeft, wijst hij, als een kerkelijke uitspraak waarin deze fundamentele kerknorm op zuivere wijze werd gepositieerd op art. 31 van de „Nederlandsche Kirchenordnung van 1619“. Het opvallende in deze uitspraak is immers — aldus Schüle — dit, dat de Synode juist in verband met haar eigen besluiten op de absolute en dus alle menselijke macht uitsluitende autoriteit van de Schrift wijst. De Synode verklaart in deze bepaling zoo, dat zij in alles geheel en alleen aan Gods Woord onderworpen en daarvan afhankelijk is.³⁾

Bijzonder interessant wordt nu Schüle's uiteenzetting, vooral met het oog op de huidige omstandigheden, als hij er op wijst, dat Prof. Slotemaker de Bruine in zijn „Nederlandsch Hervormde Kerkrecht“ een bedenking tegen dit fundamentele artikel inbrengt. Prof. Slotemaker stelde zich namelijk de vraag wie nu, als een kerk of persoon een besluit van een kerkelijke vergadering niet in overeenstemming met Gods Woord acht in laatste instantie moet uitmaken wat het woord des HEEREN zegt. En op die vraag antwoordt hij dan resoluut: dat moet de synode doen! Daarom is het volgens Prof. Slotemaker zoo, dat in art. 31 had moeten uitgesproken worden, dat in de door dat art. bedoelde situatie niet aan het Woord Gods maar in concreto aan de Synode de hoogste macht toekomt. Er moet in conflicten als waarop art. 31 doelt immers toch een instantie zijn, welke uiteindelijk en definitief vaststelt wat Gods Woord in het bepaalde geval zegt. En kan deze instantie een andere zijn dan de Synode?⁴⁾

Terecht wijst Schüle er dan op, dat in deze twee standpunten, dat van art. 31 K.O. en dat van Prof. Slotemaker de Bruine de centrale kwestie van de gansche kerkregering scherp en principieel wordt gesteld.⁵⁾

Want het gaat daarbij om deze machtige waarheid, dat alleen Gods Woord gezag zal bezitten in Christus' kerk, zonder dat éenige kerkelijke instantie het vermogen, het recht of de bevoegdheid bezit daaromtrent een de conscientien bindende uitspraak te geven. Wie deze waarheid niet aanvaardt, wat hij verder ook moge zeggen of doen, de souveräniteit van Christus, uitgeoefend door zijn Geest en woord alléén, in voor menselijke macht.

¹⁾ Was uns hier in diesem Zusammenhange berührt, ist der Hinweis auf die oberste Autorität der Schrift. Die Synode erklärt sich in dieser Bestimmung selbst abhängig von Gottes Wort, p. 68.

²⁾ S. d. B. erhebt hier den Einwand, dass nicht den Worte Gottes die höchste Gewalt zukomme, sondern der Synode; denn sonst sei keine Instanz da, um zu beschliessen, was Gottes Wort sagt id.

³⁾ Freilich geht er (S. d. B.) nicht direkt von der Souveränitätsfrage aus, sondern von einer praktischen Schwierigkeit. Stellen wir aber die Souveränitätsfrage als die kritische Frage auch der Kirchenrechts, so zeigt sich sofort die ganze Tragweite seiner Stellungnahme.

De Reformatoren ondernamen het naar den mensch gesproken, ontsaglijke en, werelds geoordeeld, krankzinnige waagstuk om het in de regeering en heel het leven der kerk alleen met Gods Woord en de vrijwillige onderwerping daaraan te doen. Zij durfden dit in de diepe en rotavaste overtuiging, dat Gods Woord in de Schrift inderdaad duidelijk is, en een éénvoudigen zin heeft en rechtstreeks, dat wil zeggen: zonder eenig menselijke intermediair over de harten der menschen heerschen wil.

Zonder twijfel wordt zoo het gevaar voor kerk-scheuring acuut. Want als een kerk of kerkengroep een synodaal besluit niet als de concretiseering van Gods Woord en wil kan accepteren en een synode zet haar wil toch door, moet onvermijdelijk een kerk-scheuring volgen.

Maar dit gevaar, deze verzoeking moet om Gods wil gerisikeerd worden! Want een eenheid gekocht voor den prijs van de alles uitsluitende autoriteit van het woord des HEEREN, gekocht dus voor het eerbiedigen van een macht, een woord, een besluit welke niet van God afkomstig en door Hem gewild, kunnen worden erkend is al duur betaald! Een eenheid, welke niet verkregen wordt door de overwinning van het duidelijke woord des Geestes over de harten der menschen is geen Geestelijke, maar een wereldsche. Ze is een „eenheid“ welke in feite niets anders dan de camouflage van een vermenging van dat wat van Christus en dat wat van den Satan is!

En daarom mag een Synode nooit anders dan Gods woord doorgeven. Alle wereldsche machtsmiddelen moet zij haten als de eigen werken van Satan. Zij bezit alleen het zwaard des Geestes, Gods Woord. En zij mag alleen gehoorzaamheid aan Gods Woord vragen. Daarom moet zij ook eischen, dat kerkeraden en geloovigen haar besluiten en beslissingen alleen dan zullen aanvaarden nadat en omdat zij die erkend hebben als het woord, den wil, het besluit des HEEREN. Zij moet daarom eischen, dat al wat zij uitsprak en besloot onderzocht en getoetst zal worden aan het Woord Gods. En zij moet vorderen dat wat in haar woorden en daden door kerkeraden en leden niet klaar en ondubbelzinnig als de uitdrukking van den wil des HEEREN wordt erkend door hen moet worden verworpen.

God zet in zijn kerk alles op de ééne kaart van het ééne woord — daarom zullen alle vergaderingen en personen in de kerk dat ook doen. Wat niet uit en naar en door het woord is geschied, haat de HEERE en daarom zullen wij het ook doen.

Zie, dit alles wordt gecompriimeerd in art. 31 van de Nederlandsche kerkenordening tot uitdrukking gebracht.

Over dit een en dertigste artikel van de Kerkenordening laat nu Ds Spier zijn licht schijnen als hij de meisjes van de meisjesverenigingen gaat onderwijzen in „de voorzeide leer“.

Wij zullen zijn betoog op den voet volgen.

„Art. 31“, aldus Ds Spier, „geeft ieder lid van Christus' kerk het recht over een of ander besluit bezwaard te zijn, en wijst dan aan die bezwaarden den kerkelijke weg, n.l. van mindere naar meerdere vergaderingen. Van den kerkeraad naar de classis, van de classis naar de provinciale synode, van de provinciale synode naar de generale synode.“

Heel art. 31 zou finaal overbodig zijn, wanneer onze kerken er van uitgingen, dat alle kerkelijke vergaderingen onfeilbaar zijn, en dus alle kerkelijke besluiten feilloos. Neen! dat is niet het geval. Alleen Gods Woord is onfeilbaar. Alleen dat Woord is norm en zal